

МУЖЧЫНЫ, ПРА ЯКІХ НЕ МАРЫМ

...Нельга сказаць, што Аленка (дачка майго знаёмага) расла дужа разумнай, але што баявой — дык гэта факт. Толькі адзін прыклад. Аднойчы, ужо падлеткам, яна паехала да сваякоў ва Украіну. Пагасціла там, купіла білет на зваротную дарогу. Цягнік яе адыходзіў не так важна, якога чысла, — важна, што ў нуль гадзін пятнаццаць хвілін.

Якраз у той дзень (а дакладней... вечар), дзятчына прыехала на вакзал, падышла да цягніка, паказала свой білет.

— Дарагая мая, — усміхнулася ёй правадніца, — ты спазнілася амаль на цэлыя суткі. Твой цягнік даўно сышоў, а на гэты я пасадзіць цябе не магу.

— Што вы мне тыкаеце?! І як гэта не можаце?! — стала абурацца дзятчына. — Вы ведаеце, хто я такая?! Тады слухайце: мой родны дзядзька — намеснік начальніка вашай чыгункі! Я вольна зараз пазваню яму і раскажу, як вы звяртаецеся да пасажыраў, як у цягнік не пускаеце... Ён тут мігам парадак навядзе: ён усіх вас з работы пазавальняе! Вось паглядзіце!

Дзятчына гаварыла пра гэта так гучна і трымалася пры гэтым настолькі ўпэўнена, што брыгадзір цягніка (чым чорт не жартуе, калі Бог спіць?) знайшоў такі месца! Прыехала Лена дадому, а потым яшчэ і смяялася, як лоўка яна ўсіх вакол пальца абяла, абдурыла, бо ніякага дзядзькі (ва ўсякім разе ў кіраўніцтве чыгункі) у яе, вядома ж, не было.

Хітра дзятка, а ўжо крутая...

Такія, відаць, ніколі ў векавах не сядзяць, хутка замуж выходзяць. Вось і Алена выскачыла...

Тады якраз вірлівыя былі часы: многія падаваліся ў бізнес. Але ж не ўсе заставаліся, не ўсім там шчасціла «падняцца», узбіцца на грошы. Муж Алены, напрыклад, у пралёце застаўся. І жонка не, каб зразумець ды падтрымаць яго... Яна якраз наадварот — узялася сварыцца, папракаць ды рабіць высновы. Апошняя прагучала так:

— Ты не мужчына і не гаспадар... Ты — цямяця-лямяця, няўдачнік, і я з такім жыцьцём буду. Я сабе крутога мужа знайду.

Што вы думаеце, і знайшла такі, сустрэла, як усім раскавала, «мужчыну свайой мары»: прыгожага, галантнага... «Ён, — хвалілася, — на руках мяне носіць, булчкі ікрой намазвае (не кабак-ковай, вядома ж) і ў ложка падае».

Забыла, карацей, жанчына, як у Бога за пазухай! Добра... А хацела яшчэ лепш. І, як здавалася, магла. Ва ўсякім разе муж неяк сказаў, што досыць ім жыць... як бамжы — у нейкай сціплай двухпакаёўцы. Трэба, маўляў, прадаць яе, а потым да тых грошай, што вырочыць, ён дадасць сваіх і купіць шыкоўны асабняк. А пакуль можна пахыць на прыватнай...

Ну як было не паслухаць такога разумнага мужа (хай сабе і грамадзянскага)?!

Згадзілася Лена. Прадалі яны старое жылло. А васьм у новае так і не ўехалі, бо той разумны муж... знік, разам з грошамі. Алена, праўда, сыночка пакінуў — нарадзіла праз пару месяцаў.

Харошае атрымалася дзіця, пацеха для дзёда з бабуляй, для маці, якая зразумела, здаецца, што на ўсякага крутога знойдзеца яшчэ круцейшы. І таму гэта гісторыя не толькі праўдзівая, але і вясёлая.

Мікалай Старых, г. Гомель.

ХТО ПАКРЫЎДЗІЎ МАТРОСА?

Апошнім часам ужо нікога не здзівіць нейкімі навуковымі адкрыццямі, нейкімі новымі таварамі, прадуктамі, прычым не толькі для людзей — для жывёл таксама.

...Гадоў колькі таму ў наш Тураў у госці да матулі прыежджала дачка з Расіі. З дзяцінства Рая любіла ўсё жывое, а таму і ў дарослым жыцці таксама трымала дома сабаку Элю і ката Матроса. Шкадавала іх — гэта па-першае, а па-другое, ехала да маці на сваёй машыне, дык чаму б, апроч іншага, не ўзяць з сабой гадаванцаў? (Пра ежу для іх гаспадыня таксама не забылася.)

Маці, вядома ж, узрадавалася — усім гасцям, без выключэння. Пасядзілі з дачкой, пагаварылі...

А той жа, прыехаўшы на малую радзіму, і па гарадку прайсціся хацела, на знаёмыя мясціны паглядзець, з людзьмі паваціцца. Ну і падалася жанчына з хаты. А ў хату якраз суседка зайшла, бо цікава ж пра госцю распытаць, падарункі паглядзець.

Гаспадыня давай раскаваць, давай паказваць ды хваліцца, што тая

прывезла. А заадно — чаем частаваць з адмысловым пячэннем. Упакоўка яркая, каляровая, пячэннікі невялічкія.

— Ты, — кажа, — паглядзі, якія тут фігуркі! Навучыліся штукаваць, выдумляць, каб не толькі жываць прыемна было, але і воку радасна... Не тое што некалі.

— І не кажы, — згаджаецца з ёй суседка, — у нашай краме такога зроду не было. Шкада толькі, што цвердавае нейкае. Мабыць, даўно ляжыць? — Наўрад ці. Гэта, мусіць, тэхналогія такая?

Пакуль бабулі адкрывалі ды разглядалі пячэнне, на стол пільчом стаў шчаміцца кот.

— Бач ты, якая распуста! — здзівілася з яго суседка.

— Ды не, як быццам, — не разумела гаспадыня, праганяючы ката. — Раніцай мы з дачкою снедалі, Матрос не замінаў, на стол ва ўсякім разе і не думаў лезці.

Лёгка на ўспамін у хату вярнулася Рая і, вядома ж, адразу ўбачыла, што піць гарбаты жанчыны сабраліся з... «Віскасам».

Колькі было смеху, не перадаць. Але ж добра ўсё, што добра канчаецца: нешта іншае жанчыны знайшлі да гарбаты, а «Віскас» застаўся Матросу.

Л. Гук, г. Тураў.

3 «ДУРАКОМ»? ДЫ 3 ТРАЯКОМ!

Даўно гэта было — у тыя часы, калі самы фэйны бензін каштаваў дзевяць капеек за літр, а парожню паўлітровую бутэлку можна было здаць за дванаццаць.

Рабочых рук у калгасах тады не хапала (не тое, што цяпер — не кожнага і возьмуць...). А таму кіраўнікі гарадскіх прадпрыемстваў штодзень і асабіста паведамлялі ў райкам і райвыканкам колькасць сваіх падначаленых, адпраўленых на сельскагаспадарчы фронт, на чарговую бітву — то за сена, то за збожжа, то за лён....

Найперш пасылалі на іх так званых ітэраўцаў ды вартаўнікоў з прыбіральшчыцамі, іншымі словамі — людзей не вельмі патрэбных для выканання вытворчых планаў.

Такім чынам у нашай установе нават адмысловая брыгада сабралася. «Хлопцы» былі што трэба, з гаротнага пасляваеннага пакалення. Ведалі яны цану хлеба, не цураліся (нават скончыўшы інстытуты) звычайнай сялянскай працы: касілі, грузілі, ірвалі лён, падбіралі за капалкай бульбу, адным словам, выконвалі ўсе наказы партыі, урада і свайго непасрэднага начальства.

А там, у калгасе, было ўжо іншае. Наша сельгаскаманда часцей за ўсё трапляла ў брыгаду да немаладога і доволі строгага брыгадзіра. Працу ён арганізоўваў па-гаспадарску, не мітусіўся, калі здараліся нейкія паломкі тэхнікі, не ганяў нас з поля на поле. А самае прыемнае, што ў канцы кожнага працоўнага дня аднарогай «казой» абмяраў, напрыклад, скошаную сенажаць, «падбіваў бабкі» і пісаў ведамасць, згодна з якой мы атрымлівалі грошы: не сказаць, што вяртылі — калі паўтара рубля, калі два, калі нават тры... Аднак і тады на дарозе яны не валяліся.

Не буду казаць, што нашу «каманду» брыгадзір той вельмі любіў, а што паважаў — факт, бо абедцаць садзіўся менавіта з намі.

Пра гарачыя стравы тады, вядома ж, не марылі: з авосек (уявіце: нават пластыкавых пакетаў не было!) даставалі няхітрыя прыпасы накшталт хлеба-сала-агурка, за лічаныя хвіліны ўпляталі іх (бо на працаваўшыся, да таго ж на свежым паветры), а затым пачыналася так званая культурная праграма, якой, дарэчы, вельмі чакаў брыгадзір: з кішэнні даставалася калода картаў.

Гульня ў нас была адна і, вядома ж, не покер, а дурань — класічны, падкідны, на высадку. Гэта значыць, прайграў — уступі сваё месца іншаму.

Брыгадзір уступаць не любіў, а вольна заставацца ў разумных...

Не пазнаць было чалавека: «дурняў» высаджваў з падколкамі, «пагоны» ім вешаў з рогатам, ажываў, крычаў, святкаваў... Прычым настолькі, што нават пасля гульні і пасля работы «каза» ў ягоных руках рабілася лягчэйшай, лічы... большымі, з усімі адсюль наступствамі.

Сцяміўшы гэта, нашы хлопцы ўзялі за правіла, калі і выйграваць, то толькі спачатку — адну-дзве гульні, а потым пераводзіць удачу на бок брыгадзіра.

І яна пераходзіла — надоўга... Аж да той пары, пакуль у нашу спетую кампанію не трапіў навічок, пакуль ён, не ведаючы «правілаў» гульні, не сеў гуляць у карты, прычым добра гуляць, без дурняў, гэта значыць, не пакідаючы брыгадзіру ніводнага шанцу.

У што гэта вылілася?

Як і варта было чакаць, пасля работы кожны з нас атрымаў па... дзеяноста капеек.

Няцяжка ўявіць, якіх «кампліментай» наслухаўся наш «разумнік». Ва ўсякім разе па дарозе дамоў ён ужо зразумеў, што лепш застацца «дураком» ды з траяком, чым разумным без рубля. Але на сельгасработы мы яго болей не бралі.

І. Сіманёнак, г. Паставы.

Рубрыку вядзе

Валянціна ДОУНАР.

dounar@zviazda.by

■ Зачапіла

С. БУСЬКО.

«На ланцужку» («Звязда» ад 26 студзеня)

— Я вясковы жыхар, усё жыццё жыў у вёсцы і, колькі сябе памятаю, мы маем дома сабаку і катой. Сабака заўсёды жыве на вуліцы і на прывязі. Я не магу зразумець гарадскіх жыхароў, якія маюць сабак у кватэрах. Я летам жыла ў Мінску ў дачкі і ў жаху ад убачанага там. У доме №11 па пр. Пераможцаў сабак больш, чым ва ўсёй нашай вёсцы!

Днём яны брэшучы ў кватэрах, не даюць адпачываць, а ўвечары з'яўляюцца дадому іх гаспадары і выводзяць на вуліцы «на шпацыр» справіць патрэбу. І я шмат разоў бачыла, як іх гадаванцы гэта робяць: на дзіцячай пляцоўцы, на дарожцы, пад дрэвамі... Эколагі пішуць, быццам бы дрэвы гінуць ад сумессяў, якімі пасыпаюць дарогі. Але дарогі пасыпаюць не толькі ў горадзе, але і на трасах, аднак дрэвы там не гінуць...

Валянціна Ласоўская,

Кармянскі раён Гомельскай вобласці.

Н. ЗІГУЛЯ. «Бацька быў у захапленні ад Высоцкага» («Звязда» ад 27 студзеня)

— Пачытаў і яшчэ больш упэўніўся: музей Алеся Адамовіча ў Глушы павінен быць. Цалкам згодны з яго дачкой Наталляй. Для таго, каб прасякнучца тым духам, у якім ствараліся літаратурныя, паэтычныя, песенныя шэдэўры, павінны існаваць вольныя маленькія, камерныя музеі і менавіта ў тых месцах, дзе чалавек жыў. Бо нягледзячы на тое, што жыццё не стаіць на месцы, нешта няўлоўнае там працягвае існаваць. Я таксама прыхільнік творчасці Высоцкага, заўсёды хацеў як мага бліжэй «дакрануцца» да яго жыцця, зразумець яго. І мне таксама шкада, што ў яго кватэры на Малой Грузынскай так і не з'явіўся музей. Памятаю, як шмат гадоў таму я знайшоў гэты дом у незнаёмай для мяне Маскве — так хацелася «дакрануцца» да жыцця паэта. Але кансерватор сказаў, што Ніны Максімаўны — маці Высоцкага — няма дома і прапанаваў пачакаць. На жаль, у мяне не было вольнага часу, і я пайшоў. Цяпер вельмі шкаду, што страціў такую магчымасць.

Валянцін, г. Асіповічы.

М. КРАВЕЦ. «Вяселле... без весялосці» («Звязда» ад 28 студзеня)

— Далібог, толькі маладосць можа радавацца таму, што традыцыйнае вяселле можна замяніць адным толькі распісам ды сціплымі пасядзелкамі з сябрамі. І грошы эканоміш, і твараў старых не бачыш... Час паказвае, што менавіта вольны гэта мітусня, нібыта поўная дурасць, і з'яўляецца пасля нашымі самымі яркімі ўспамінамі ў жыцці! Аднойчы яны акажучца нашмат больш яркімі, чым мядовы месяц або пазедка за мяжу. Бо ніколі, паверце, ніколі не будзе зноў так, каб ты і тваё каханне апынуліся ў незвычайным эпіцэнтры ўвагі, каб у ваш гонар гаварылі столькі тостаў, дарылі столькі падарункаў! Гэта такі шанец убачыць, што ўласна ёсць твой род, каб запомніць, не пераблытаць і раскаваць пасля сваім дзецям. А іначай... Што раскаваць ім, як падрасцець? Што «мы апрагнулі джынсы, забеглі ў загс і выпілі шампанскага на шасцярых з сябрамі»?

Ірына Аляксееўна.

Н. НІКАЛАЕВА. «Хочаце выхаваць дзіця? Пачынайце з яго бацькоў» («Звязда» ад 29 студзеня)

— Абсурд сучасных узаемаадносін сям'і і школы ў тым, што і адзін, і другі бок імкнучца быццам бы да аднаго: добрай адукацыі і добрага выхавання дзяцей. Праўда, паняцце «добрая адукацыя» за перыяд навучання вельмі часта трансфармуецца з «добрай адзнакі» ў «добры вынік на ЦТ», а «добрае выхаванне» — з «маё дзіця добрае, а вы проста не знайшлі да яго падыходу» ў «я не магу нічога з ім зрабіць».

Асабіста я не магу зразумець прычыну варожага стаўлення да настаўнікаў хоць бы таму, што ніхто ў здаровым розуме самае дарагое (а хочацца верыць, што для большасці бацькоў дзеці такімі з'яўляюцца) ворагу не аддасць. Як можна зневажаць настаўніка, выціраць аб яго ногі і пры гэтым давараць яму выхоўваць сваё дзіця? Можна па-рознаму ставіцца да савецкай школы, але яе не вярнуць ужо ніколі, бо не вярнуць ніколі тых адносін да настаўніка і таго разумення важнасці і значнасці адукацыі, што былі раней. А агульныя падыходы трэба шукаць. Бо нічога іншага нам не застаецца. Таму што нельга выхаваць добрага і спагадлівага чалавека ў атмасферы варожасці і неразумення.

Святлана Г., Марілёў.

С. ЯСКЕВІЧ. «Зона адчужэння» («Звязда» ад 1 лютага)

— Я — тая самая «бабка Маня», якая кожны год частуе свежыной дзяцей ды ўнукаў. Але, на шчасце, жыў там, дзе свіней не забараняюць гадаваць. Мы тут з сяброўкамі абмяркоўвалі праблему. Яны крыху старэйшыя і памятаюць, як недзе ў пачатку 50-х забаранялі трымаць больш чым адну карову, дазвалялі гадаваць толькі адну свінню, курэй можна было да дзясятка мець, нават яблыні высакалі, калі іх расло больш, чым у нейкай інструкцыі запісана. Дык людзі хавалі тых свіней і курэй на час прыезду камісіі нават у лесе. Вось і мы з жанчынамі перамавіліся і прыйшлі да высновы, што праблему разумеюць, са спецыялістамі згодныя... Але і людзей, якія парсючка могуць прыхаваць у далнім хлеўчыку, — таксама разумеюць. Бо як жа гэта, без свайго кавалка сала, без каўбасы на Каляды?

Проста бабуля, Гродзенская вобласць.

